

שיחת השבוע

ערב שבת-קודש
פרשת בהעלותך

הגיליון השבועי לכל יהודי 858

י"ג בסיוון התשס"ג
(13.6.03)

יוצא לאור על-ידי צעירי-אגודת-חב"ד — המרכז ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל' 03-9607588 • עורך: מנחם ברוד • יו"ר: הרב יוסף-יצחק אהרונוב

על מה הם מתאוננים?

הם בוכים ומייללים. את, כמה טוב היה במצרים! זאת אומרים אנשים שיצאו זה עתה לחירות אחרי גלות נוראה של עבודת-פרך, והקב"ה נושא אותם על כנפי נשרים ומספק את כל צורכיהם

לרגל ציון שלושים ושש שנים למלחמת ששת-הימים, היו מי שביכו את הניצחון ואת החזרת חבלי ארצנו לידי יהודים. בברכה האלוקית הם רואים קלה, בניסים — צרה-צרורה. שיבת הבנים לגבולם היא בעיניהם כיבוש ודיכוי.

מן הדין שהתבטאויות כאלה יעוררו זעזוע, אבל איננו מזעזעים עוד. התופעה ידועה ומוכרת, ופרשת השבוע מזמנת לנו עוד הזדמנות להביט בה. בני-ישראל הולכים במדבר, והקב"ה דואג להם לכל צורכיהם. את מזונם הם מקבלים היישר מן השמים — מן. התורה מעידה שטעמו "כטעם לשד השמן". מעדן מלכים, שאדם טועם בו את כל הטעמים שבעולם.

ואיך מגיבים בני-ישראל? "ויהי העם כמתאוננים". הם בוכים ומייללים. את, כמה טוב היה במצרים! היו שם קישואים, אבטיחים, חציר, בצלים ושומים, ואילו "ענתה נפשנו יבשה, אין כול, בלתי אל המן עינינו". זאת אומרים אנשים שיצאו זה עתה לחירות אחרי גלות נוראה של עבודת-פרך, והקב"ה נושא אותם על כנפי נשרים ומספק את כל צורכיהם. המן, המתנה האלוקית המופלאה, הוא להם עונש. הם כבר מתגעגעים למצרים.

אינסטינקט יהודי בריא

גם במלחמת השחרור כבשנו שטחים. על-פי החלטת האו"ם היינו אמורים להצטמצם בגבולות החלוקה — בלי רמלה ולוד, בלי אשקלון ועכו ובלי רוב הגליל. ניצלנו את המתקפה של צבאות ערב נגדנו כדי לפרוץ את טבעת החנק של גבולות החלוקה ולהחזיר לידינו עוד חבלים מארץ-ישראל. העולם דרש מאיתנו לסגת, והיינו בסך-הכול מדינה קטנה וחלשה, מוכה ומדממת. אולם פעם בנו האינסטינקט היהודי הבריא, ובמקום לדבר על 'שלום' ועל נסיגות הודענו שכל השטחים הללו הם חלק בלתי-נפרד מארץ-ישראל ואין על מה לדבר.

כך מתנהג עם החוזר לארצו. הוא שואף לחזור ולקבל את כל מולדתו, ומנצל כל שעת-כושר

כדי להשיג יעד זה. על-אחת-כמה-הוכמה כאשר חבלי הארץ שבהם מדובר הם ערש התנ"ך, והמקומות המקודשים לנו ביותר — ירושלים, חברון, קבר רחל. ההתרגשות שהציפה את המוני בית-ישראל עם השיבה למקומות אלה הייתה הביטוי הטבעי של הרגש היהודי, והזיקה הבסיסית לארצנו ולנחלת אבותינו.

אחרי מלחמת ששת-הימים החלה הזיקה הטבעית הבריאה להתכרסם בהדרגה, ומאז אנו הולכים מדחי אל דחי. השבר הנגלה לנגד עינינו עכשיו הוא המשכו של תהליך ההידרדרות שהחל מיד עם שוך הקרבות. אז, מתוך תבוסתנות ורפיסות-דעת, מיהרה הממשלה להודיע שחבלי הארץ ששוחררו הם 'שטחים שבמחלוקת', קלף למשא-ומתן. מכאן התחילו כל הצרות.

נעבור גם את זה

קודם שהתחילה מפולת הוויתורים היינו מעצמה אזורית. מרחבי סיני העניקו לנו בסיסי אימונים ואוצרות טבע. הם היוו חיץ גדול דיו למנוע כל ניסיון להשמיד את המדינה היהודית. מאגרי הנפט היו יכולים לספק את כל צורכי האנרגיה שלנו. אבל אנחנו, באיוולתנו, הסכמנו לוותר על מעמד של מעצמה אזורית ולהתגמד. בתמורה קיבלנו נייר שהופר מיד עם חתימתו.

אויבינו הריחו את החולשה, והטרור הפלסטיני התחיל להרים את ראשו, בעיקר מלבנון. במקום למגר עד השורש, הנחנו לרב-המחבלים ולאנשיו להימלט, ושוב עודדה החולשה את ערביי יש"ע, ופרצה האינתיפאדה הראשונה. אחרי שהצלחנו להכניעה כמעט לגמרי, באו חכמי אוסלו, והמיטו עלינו מרחץ-דמים שכמותו טרם ידענו. ועתה, במקום להשלים את הניצחון, אנחנו נותנים לטרור את הפרס היקר ביותר — מדינה עצמאית.

קו ישיר, של היפוך מושגים והפיכת חושך לאור ואור לחושך, עובר מימי המתאוננים במדבר, עד ימינו אלה. אבל עברנו כל-כך הרבה, נעבור גם את זה.

יש חדש

רשת קייטנות חב"ד

נפתחה ההרשמה למחזור הראשון של קייטנות חב"ד, שמפעילים בתי-חב"ד ברחבי הארץ. הקייטנות מיועדות לכל ילדי ישראל, תלמידי בתי-ספר ממלכתיים וממלכתיים-דתיים כאחד. רשת קייטנות חב"ד היא הגדולה בישראל, ופועלות בה כמאתיים קייטנות. הקייטנות מעניקות לילדים שפע של חוויות לצד תכנים וערכים, ברוח חסידית עליוזה ותוססת. פרטים והרשמה בבית-חב"ד המקומי.

רשת גני חב"ד

הרישום לרשת גני חב"ד, המקיפה מאות גני-ילדים ברחבי הארץ, בעיצומו. הילדים מקבלים בגנים מטען של ערכים ומושגים-יסוד במסורת ישראל, מתוך שמחה חסידית ומסירות. פרטים בבית-חב"ד המקומי או ברשת גני חב"ד, טל' 03-9606889 (שלוחה 2).

שיר הפסוקים

קבוצת זמרים חיברה שיר מיוחד, המורכב משנים-עשר הפסוקים ומאמרי חז"ל, שביקש הרבי מליובאוויטש להנחיל לכל ילדי ישראל. היוזמים הם אברהם מויאל ואיציק אשואל, ושותפים ליצירה הזמרים ישי לפידות, נפתלי גולד, שי ברק, ניר קפטן ויוני זרביב. לחנים קליטים וקצביים. טל' 03-704120-1.

תקליטורה

המכון התורני-טכנולוגי מגיש את תקליטורה — התלמוד הממוחשב. כל הש"ס, בצורת הדף המקורית, עם אפשרויות חיפוש לפי מילים ומבנים לשינון ולחזרה. טל' 03-704120-1.

זמני השבוע

יושלים ת"א	חיפה	בארשבע	אילת	ניו-יורק
7:10	7:25	7:18	7:26	7:19
8:28	8:31	8:32	8:29	8:21
9:18				

פרקי-אבות: פרק ב

פקס: 03-9606169

אינטרנט: www.chabad.org.il

דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

לחם מן השמים – לכול

להפך, על-פי הכלל "גדול תלמוד שמביא לידי מעשה", ודאי שלימוד החסידות יפעל אף על הרשע שישוב בתשובה ויהיה לומד תורה ומקיים מצוות, כהבטחת חז"ל: "המאור שבה (תורת החסידות) מחזירו למוטב".

לא למנוע

יש טוענים שיש למנוע ממי שלא הגיע לדרגת צדיק ללמוד את פנימיות התורה. אולם על-ידי הדחייה שדוחים יהודי כזה, אין עוזרים לו, ולא זו בלבד אלא גורמים לו ירידה גדולה יותר. בבוא העת יצדיק הלה את מעשיו בטענה "כי גרשוני היום מהסתפח בנחלת ה'", ואז יבחנו היטב את מי שדחו יהודי זה, אם הם הגונים וטובים ממנו.

יש לנהוג להפך, להתחזק בלימוד החסידות והפצתה, "לחם מן השמים". כך יהפוך אף יצר הרע לאוהב, "גם אויביו ישרים עמו". ועל-ידי לימוד תורת החסידות נזכה תיכף ומיד לגאולה האמיתית והשלמה.

(לקוטי שיחות כרך ד, עמ' 1038)

בעניינים גשמיים ארציים, מכונה 'לחם מן הארץ', ואילו פנימיות התורה, תורת החסידות, העוסקת כולה בעניינים אלוקיים-שמיים, מכונה 'לחם מן השמים', מן.

התורה הנגלית מכונה 'לחם מן הארץ', בשל הקושיות והמחלוקות שבה. האדם נדרש לטרוח וליגיעה כדי להבינה ולהגיע לכונתה האמיתית. לעומתה, פנימיות התורה נקראת 'לחם מן השמים', כי אין בה שום קושיה ושום מחלוקת, והיא חודרת ישירות לנשמה, בלי שום קושיות ומחלוקות.

הלימוד יפעל

עם זה אל-לנו לחשוב, שהואיל ותורת החסידות מכונה 'לחם מן השמים' היא שייכת ליחידי-סגולה בלבד. גם היא, כמו המן, נועדה לכל עם-ישראל, אף לרשעים, ואפילו למי שעוונותיהם מרובים על זכויותיהם. אף הם חייבים בלימוד פנימיות התורה.

בחסידות אין שום חשש של נזק, כשם שבמן לא הייתה שום פסולת, והוא לא הזיק לאיש.

רשתנו מספרת על המן, "לחם מן השמים", שירד לבני-ישראל במדבר. למן היו סגולות אלוקיות עליונות. לא הייתה בו פסולת, והוא נספג בשלמותו בגוף. כמו-כן ניתן המן לכל הסוגים שבעם-ישראל, אפילו לרשעים, וקדושתו זיככה אותם. בכך המן דומה ליום השבת, המזכך כל יהודי עד שאפילו רשע אינו משקר בשבת, שכן קדושת השבת מזככת אותו.

המן מכונה בתורה "לחם מן השמים" (או "דגן שמים"). אף יש דעה שבני-ישראל בירכו עליו "המוציא לחם מן השמים". הוא שונה מהלחם הרגיל, "לחם מן הארץ", כי השגתו לא הייתה כרוכה בעבודה מרובה (חרישה, זריעה, קצירה, טחינה, אפייה וכו'), אלא הוא ניתן לבני-ישראל מוכן לסעודה.

אין קושיות ומחלוקות

נמשלה התורה ללחם. כשם שהלחם נכנס לגוף האדם ונעשה בשר מברשו, כך התורה חודרת לפנימיותו של היהודי ומתאחדת עמו. אולם בלחם שני סוגים: 'לחם מן הארץ' ו'לחם מן השמים'. התורה הנגלית, העוסקת

מן המעייין

נושא השבוע: ברכת כוהנים

עיקר הברכה

ברכת כוהנים נאמרת בלשון יחיד, "יברכך" וגו', משום שעיקר הברכה שבני-ישראל זקוקים לה היא האחדות.

(עוללות אפרים)

אמרת השבוע

בכל ביתי נאמן הוא

רבי נחום משטיפינשטי אמר פעם אחת: "יודעים אתם מה ההבדל ביני ובין אחי (הצדיק רבי דוד-משה מצ'ורטקוב)?

"בשעה שאחי לוקח את ספר התהילים ומתחיל לומר את הפסוקים של נעים זמירות ישראל, אומר לו הקב"ה: 'דוד-משה בני, הנני מוסר לידך את העולם כולו, עשה בו כרצונך'.

"לו היה הקב"ה נותן את עולמו בידי, הייתי יודע מה לעשות בו, אולם אחי הוא עבד נאמן כל-כך, שהוא מחזיר לקב"ה את העולם בדיוק כפי שקיבלו מידי".

רודפי שלום

ממדותיו של אהרן הכהן להיות אוהב שלום ורודף שלום. "כה תברכו" בא למזמז גם שהכוהנים מברכים את ישראל שיתברכו אף הם במידותיו של אהרן, שאף הם יהיו רודפי שלום ואוהבים זה לזה.

(החזוהי מלובלין)

נשיאת כפיים

"כה תברכו" – בנשיאת כפיים. או אינו אלא שלא בנשיאת כפיים? הרי אני דן, נאמר כאן "כה תברכו", ונאמר להלן (ויקרא ט, כד) "ויישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם" – מה להלן בנשיאת כפיים, אף כאן בנשיאת כפיים.

(סוטה לח, א)

ברכה ומעשה בצידה

ברכה לא די לה בדיבור בלבד, אלא היא צריכה גם "נשיאת כפיים". יש להוסיף ולתת יד לברכה, שתבוא לידי ביטוי אף במעשים. ברכות כאלה, שמעשים בצידן, יש להן טעם וערך.

(פניני תורה)

הקב"ה מתאוה

אמר רבי יהושע בן-לוי: מניין שהקב"ה מתאוה לברכת כוהנים, תלמוד לומר (שמות ו, כז) "ושמו את שמי על בני-ישראל ואני אברכם".

(סוטה לח, ב)

כיצד מברכים

"כה תברכו את בני-ישראל אמור להם" (במדבר ו, כג). לא נאמר בתורה בלשון ציווי "ברכו את בני-ישראל", כי טבעם של הכהנים, שמידתם מידת החסד, שהם-עצמם מתעוררים לברך את ישראל, ולכן לא היה צורך לצוותם על כך. הציווי היה על אופן הברכה, ולכן נאמר בתורה "כה תברכו" – כך תברכו את ישראל.

(רבי אברהם-מרדכי מגור)

ברכה לכוהנים

רבי ישמעאל אמר: למדנו ברכה לישראל; ברכה לכוהנים עצמן לא למדנו. כשהוא אומר (שמות ו, כז) "ואני אברכם", הווי אומר, כוהנים מברכין לישראל, והקב"ה מברך לכוהנים.

(חולין מט, א)

העלאת הנרות

הימים ימי של הגאון הגדול רבי יהודה אסאד, רבה של סמוניטץ ומגדולי רבני הונגריה. בעיירה הסמוכה, סהרדליה, חי יהודי שהיה השמש בבית-הכנסת המקומי, איש יא-שמים ועובד ה' בתמימות.

בין תפקידיו היה להיטיב את הנרות בבית-הכנסת ולהעלות בהם אור. הוא היה עושה זאת בחיל ורעדה. קודם שניגש למלאכה היה חוגר עצמו באבנט ואומר תפילה שחיבר: "לשם ייחוד קודשא-בריך-הוא ושכינתיה, הריני מוכן ומזומן להעלות אור בנרות בית-הכנסת ולקיים בכך 'אורים כבוד השם'". ועוד הוסיף: "היירצון כאילו כיוונתי בהדלקה זו את כל הכוונות והייחודים שכיוון הכוהן הגדול בזמן שהעלה את הנרות בבית-המקדש".

כך נהג מדי יום ביומו, בכוונה עצומה. בהדרת-כבוד ובהשתאות עקבו תושבי העיירה אחר מלאכתו של השמש התמים.

פעם אחת נודמן קצב העיירה לבית-הכנסת, בשעה שעסק השמש במלאכת הטבת הנרות והדלקתם. הקצב היה איש פשוט והמוני, ולא הצטיין לא בתורה ולא ביראה. ואולם בראותו את השמש בעבודתו, נתמלא ליבו רגש של קדושה ושל קנאת-סופרים על הזכות הגדולה שנפלה בחלקו של השמש.

כיוון שאיש-מעשה היה, מיד ניגש אל השמש והציע לו עסקה: "אשלם לך מטבע הגון אם תמכור לי את זכות הדלקת הנרות בבית-הכנסת", אמר.

נתן בו השמש מבט של פליאה. "איני מעוניין בכסף, אלא במצווה עצמה", ענה בקצרה. הקצב לא הרפה. למחרת שב אל השמש ובפיו אותה בקשה. וכן בימים הבאים.

כשנוכח השמש כי הקצב אינו מניח לו ואינו חדל מהפצרותיו, החליט להביא את העניין להכרעת רב. הלך אל רבי יהודה אסאד וגולל לפניו את סיפור הדברים. "ככל אשר יורה לי רבנו, כך אעשה", הצהיר השמש.

לאחר שהשקל את הדברים בינו לבין עצמו, פסק הרב: "אם כדברך, כל מעשיך לשם שמים בלבד ושלא על-מנת לקבל שכר, הרי גם אהבת-ישראל מצווה גדולה היא. עצתי אפוא היא כי תוותר לקצב על הזכות שבהדלקת הנרות".

כעבור רגע הוסיף רבי יהודה אסאד ואמר: "אך לא בלי תמורה, שכן על מצוות יש לשלם. טול ממנו בעבור כל

הנבואה חוזרת

אחד מייעודי הגאולה הוא שכל יהודי יזכה בכוח הנבואה, כמו שנאמר (ויאל ג,א): "והיה אחרי-כן אשפוך את רוחי על כל בשר וניבאו בניכם ובנותיכם". במדרש (תנחומא סוף פרשת בהעלותך) נאמר על כך: "אמר הקב"ה: בעולם הזה יחידים נתנבאו, אבל לעולם הבא, כל ישראל נעשין נביאים". מהו אפוא כוח הנבואה?

בי"ג עיקרי האמונה של הרמב"ם, מיד לאחר העיקרים שעוסקים במציאות ה', בא העיקר השישי: האמונה בנבואה. ובלשון הרמב"ם בספרו 'יד החזקה' (תחילת פרק ז): "מיסודי הדת לידע שהאל מנבא את בני-האדם וכו'". האמונה בנבואה היא המשך לאמונה במציאות ה'. לאמור: לאחר שאנו יודעים על מציאותו של הקב"ה, עלינו לדעת כי הוא מגלה את עצמו אלינו, ואחת מדרכי התגלותו היא הנבואה — "גילה סודו אל עבדיו הנביאים" (עמוס ג,ז).

לראות או להבין

מהי הנבואה? מה אדם מרגיש כאשר דבר-ה' מתגלה אליו? הרמב"ם עצמו, בפירוש המשניות, מקצר בדברים וכותב: "וביאור יסוד זה על בוריו יאריך מאוד". בי"ד החזקה הוא מגדיר את התנאים הדרושים להשראת הנבואה. התמונה העולה מדבריו היא, שהנבואה היא התמזגות של השראה אלוהית עם שכלו ודעתו של הנביא, דבר שגורם לו תחושה מוחשית ביותר של הדברים.

במקומות רבים בחסידות ובקבלה מוגדרים תחומי השגתם של הנביאים, ובכלל זה משה רבנו, גדול כל הנביאים. ואולם חכמי הקבלה עצמם (רשב"י, האריז"ל וכדומה) עוסקים לדורות גבוהות בהרבה מאלה שהשיגו הנביאים. וכי אפשר לומר שהשיגו דרוגות אלוהיות שהיו מעבר להשגת משה רבנו?

בעל התניא מסביר (תניא, איגרת-הקודש סי' יט), שיש להבחין בין 'ראיית המהות' להשגת המציאות. הדבר דומה להבדל בין ראיית דבר לבין הדיבור עליו. אתה יכול לשבת בביתך ולדבר על כוכבים המרוחקים ממך אלפי שנות-אור, אבל לראות בעיניך — אינך יכול אלא בטווח קצר. מובן מאליו, שהתחושה בדברים שאתה רואה בעיניך, שונה לחלוטין מתחושת הדברים שעליהם רק מדברים או קוראים בספר (ולכן אמרו חז"ל שסומא חשוב כמת, כי חסרון המוחשיות שהראייה מעניקה, נוטל ממנו את טעם החיים).

זה ההבדל בין הנביאים לחכמי הקבלה: הנביאים, כשדיברו על דרגה מסויימת באלוקות — 'ראו' את הדברים במוחשיות שבבחינת ראייה ממש. לכן יכלו להגיע רק לדרגות נמוכות יחסית, אך מצד שני הייתה להם המעלה של המוחשיות. לעומתם, חכמי הקבלה הגיעו אל הדברים בשכלם ובחכמתם. אמנם הם יכלו להגיע למדרגות גבוהות ביותר, אבל בלי אותה התאמתות ומוחשיות כמו אצל הנביאים (ברור ששכלם וחכמתם של חכמי הקבלה הם שכל אלוקי אמיתי בתכלית, אלא שאין הוא בבחינת ראייה כנביאים).

"תחזור הנבואה לישראל"

דבר זה מסביר גם-כן, למה כל הנביאים (חוץ משה רבנו) היו מזדעזעים ומאבדים את עשתונותיהם בשעת הנבואה (כתיאור הרמב"ם: "כשמנתבאים — אבריהן מזדעזעין, וכוח הגוף כושל ועשתונותיהם מתטרפות"). הנבואה היא בבחינת סתירה למציאות הגשמית של העולם הזה. אי-אפשר להישאר בדפוס המחשבה של העולם ולראות בו-בזמן עולם מושגים אלוקי. על-כן התנאי לנבואה הוא ערעור עולם המושגים האנושי, לפחות בשעת הנבואה. באותה שעה הנביא יוצא מגדריו האנושיים ומתעלה לעולם שונה לגמרי.

אמרו חז"ל: "משמתו נביאים אחרונים, חגי, זכריה ומלאכי, נסתלקה רוח-הקודש מישראל". אולם מדברי הרמב"ם ('באיגרת תימן') ומכתבי הקבלה והחסידות עולה בבירור, שלא זו בלבד שאפשרות הנבואה קיימת גם עכשיו, אלא שסמוך לביאת המשיח "תחזור הנבואה לישראל", והיא אכן חזרה אצל הבעש"ט וגדולי החסידות בדורות הבאים.

ישלם לשמש זהוב אחד וניגש להדליק את הנרות.

הקצב מצידו לא ידע דבר וחצי-דבר על חלקו של רבי יהודה אסאד בעניין וכי הכול נעשה במצוותו ועל-פי הנחיותיו.

גם את החלק השני בדברי הרב קיים השמש. את הזהובים שקיבל אגר

יום של הדלקה זהוב אחד". זה היה סכום נכבד ביותר. ומיד המשיך: "אל תשתמש בכסף שתקבל מהקצב, אלא תניחהו בקופה מיוחדת. ביום מן הימים כבר תדע מה לעשות בו".

אף-על-פי שהייתה המצווה יקרה מאוד לליבו של השמש, קיבל עליו את הדין ללא סייג. וכך, מדי יום ביומו, הופיע הקצב בבית-הכנסת,

בתוך קופה מיוחדת והיא הוסיפה להתמלא מדי יום. מעולם לא הוציא ממנה אפילו מטבע אחד.

חלפו כמה שנים. מצבו הכלכלי של הקצב הורע, מסיבות כל-שהן, והוא נאבק על פרנסתו. מצוקתו גברה עוד יותר כאשר עמד להשיא את בתו, ועל-אף כל מאמציו לא הצליח לגייס את דמי הנדוניה שהתחייב עליהם.

בצר לו התדפק הקצב על דלת ביתו של רבי יהודה אסאד. במבט מבוויש סיפר לרב כי המזל חדל לפתע מלהאיר לו פנים. "מה אעשה? כיצד אוביל את בתי לחופה?", שאל בכאב. "ויתרה מזו", הוסיף, "הלא התחייבתי על סכום מסויים של נדוניה וליבי מלא חשש מפני תגובת צד החתן!".

שקע רבי יהודה אסאד במחשבותיו. "שב והמתן", הורה לקצב. בינתיים שלח הרב לקרוא לשמש בית-הכנסת של סהרדליה. "בקש ממנו להביא עמו לכאן את קופת הזהובים של הנרות", לחש באוזן השליח.

כעבור שעה הופיע השמש, ובידו הקופה עמוסת המטבעות. הקצב הופתע מהפגישה הלא-צפויה עם השמש והשמש הופתע לא פחות ממנו. "פתח את הקופה והרק את תכולתה על השולחן", אמר הרב לשמש. לאחר שעשה כן נתבקש השמש למנות את המטבעות. ספר השמש את המטבעות מול עיני הרב ומול עיני המתבוננות של הקצב, והנה זה פלא — סך הזהובים תאם בדיוק את סכום הנדוניה שעליה התחייב הקצב למחותניו.

"כעת הגיעה שעתם של הזהובים", אמר הרב לשמש. "לאחר שימשו פעם אחת לקיום מצווה נכבדה של הדלקת נרות בבית-הכנסת, הגיעה העת לעשות בהם עוד מצווה גדולה ולהעלות אור בבית יהודי בישראל. תנם לקצב כדי שיוכל להשיא את בתו בכבוד ולהובילה לחופה בלב שמח". בלי להוציא הגה מפיו עשה השמש כמצוות הרב.

רבי יהודה אסאד סיפר את הסיפור בהתפעלות רבה לשומעיו לקחו, ואמר: "ראו כמה דברים אפשר ללמוד מסיפור מופלא זה. ראשית, התמימות והצדקת של השמש, שהסכים לוותר לזולתו על מצווה שחיבב וייקר כל-כך, וכל זאת בלא שום תמורה. שנית, מצווה אחת — הדלקת נרות בית-הכנסת, שנעשתה בכוונה — הצמיחה מצוות כאהבת-ישראל, צדקה והכנסת-כלה. שלישית, הקצב היה סבור כל העת כי הוא נותן את כספו לשמש, ורק כעבור שנים התברר לו כי חיוב המצווה וקיומה עמדו לזכותו והועילו לו-עצמו. ומעל לכול — הדלקת הנרות בגשמיות, הדליקה גם ברוחניות את נשמותיהם של השמש והקצב והאירה אותן באור יקרות".

לא משאירים את נפגעי הטרור לבדם

במידת הצורך, יקבלו המשפחות גם סיוע כספי.

"הפריסה הארצית של שליחי חב"ד מאפשרת לנו לתת מענה, בזמן אמיתי, בכל מקום בארץ", אומר מנחם. "למשל, בפיגוע שאירע ערב ל"ג בעומר בקניון בעפולה נפגעו משפחות מטבריה, מחיפה, ממגדל-העמק ומערים נוספות. בעזרת נציגינו בכל הערים הללו הגענו במהירות לכל הנפגעים ומשפחותיהם וליווינו אותם בשעות הקשות".

צנוצי שמחה

הקשר עם המתנדבים נשמר גם בחודשים שלאחר הפיגוע. שליחי חב"ד מזמינים לבתיהם משפחות נפגעי טרור לסעודות שבת וחג. הם משמשים להם משענת מורלית ובמקרים רבים אף מסייעים להם כלכלית. גורמי הרווחה מברכים על פעילות זו ומפנים לצעירי-חב"ד משפחות ומקרים מיוחדים.

שליחי חב"ד מלווים את המשפחות גם בזמני שמחה ביום חמישי שעבר, ערב חג השבועות, ערכו מנחם וצוותו חגיגת בר-מצווה בכותל המערבי לניר רחמים מקריית-מלאכי. אחיו, גדי רחמים ה"ד, לוחם מג"ב, נרצח בסמטת המתפללים בתברון בחודש כסלו השנה. "מאז האסון אני שקועה כל-כך באבל, שלא יכולתי אפילו לחשוב על בר-מצווה לניר. אתם הצלתם אותנו", אמרה האם, צילה רחמים.

הרב קוטנר עם חתן הבר-מצווה ניר רחמים

שליחי חב"ד שומרים על קשר חם והדוק עם יותר מאלף משפחות ומגישים להם עידוד ועזרה.

יד ביד בשעות הקשות

עם היוודע על פיגוע הם מגיעים אל המרכזים הרפואיים ואל בתי האבלים. יד ביד יעשו איתם את השעות והימים הקשים ביותר, וידאגו לכל צורכיהם – אוכל למשפחות הפצועים, שמרטפיות לילדים שבבית, אמצעי תחבורה ממקום למקום, כיסאות לבתי האבלים, סידורים, מניינים לתפילה וכל השאר.

ביום שני האחרון מלאה שנה להירצחו של ארקדי ויזלמן בפיגוע בנתניה. ליד קברו ניצבו להן בדממה אשתו, ויקטוריה, ושתי בנותיו. סביבן עמדו קומץ של קרובי-משפחה וקבוצה של שכנים ומכרים וניגבו בשקט את דמעותיהם. מנהל בית-חב"ד בצפון נתניה, הרב צבי וילהלם, המאמץ את המשפחה מאז האסון, ניהל את הטקס. קרא פרקי תהילים, נשא תפילת "אל מלא רחמים" והזמין אחד מקרובי-המשפחה לומר קדיש.

שקט ואיפוק אפיינו את המעמד. צער כבוש ואיפוק של כבוד עצמי עמוק. רק בכי אמו הישישה של ארקדי, שעמדה וליטפה את שמו החרות על המצבה, הפר את הדממה. אחר-כך נסעו כולם למלון 'פארק' בנתניה, לתפילת מנחה ולעצרת אזכרה. הרב מנחם קוטנר, מנהל 'צעירי-חב"ד למען נפגעי הטרור', העומד אף הוא בקשר עם המשפחה, השמיע דברי זיכרון ועידוד.

קשר עם יותר מאלף משפחות

ארקדי היה שף במלון 'פארק' בנתניה. כמה שנים קודם-לכן עלה ארצה מהומיל, עם אשתו ושתי בנותיו. עמם עלו הוריו והורי אשתו וקרובים אחרים. כמעט כולם מתגוררים בנתניה. בלילה-הסדר אשתקד, כשאירע הפיגוע הנורא במלון, היה ארקדי במטבח המלון. הוא ניצל. חודש וחצי לאחר מכן הלך לקניית בשוק של נתניה ופיגוע רצחני קיפד את חייו. בן ארבעים היה.

פרק-זמן ארוך מלווים הרב קוטנר וצוותו, עם מאות מתנדבים המופעלים על-ידי למעלה ממאתיים בתי-חב"ד ברחבי הארץ, את משפחות נפגעי הטרור.

המקום יודאיקה שלך
 לתשמישי-קדושה ומוצרי יהדות
 משלוחים לכל רחבי הארץ והעולם
 תפילין * מזוזות * ספרי-קודש * כלי כסף * קלטות וידאו חינוכיות ותקליטורי מחשב * משחקים חינוכיים
 הזמנות טלפונית מתקבלות בין השעות 10:00-18:00 ונשלחות באותו יום
טל' 03-9606120

פִּינת ההלכה מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

בין קודש לחול

שאלה: האם ראוי לשלב מקצועות כלליים בתכנית הלימודים של מוסדות תורניים?

תשובה: בתכנית הלימודים המסורתית ב'חדר', בתלמודי-התורה ובישיבות בתפוצות ישראל, לא נכללו 'לימודי חול' (חוץ מידע בסיסי בחשבון. לעומת זה, מקצועות כדקדוק, תולדות עם-ישראל וכדומה יכולים להיכלל בלימודי-קודש). זאת, בראש ובראשונה, משום שאופיו של לימוד התורה דורש שיקדישו לו את כל הזמן והמשאבים.

בדורות שעברו ניסו השלטונות והיהודים ה'משכילים' לכפות לימודי חול בתכנית הלימודים, וגדולי ישראל ניהלו מאבקים קשים נגד מגמה זו. שיטת "תורה עם דרך-ארץ", שפעלה ביהדות גרמניה (שבהשפעתה נוצרו מערכות-חינוך דומות בימינו בארץ, בארה"ב ועוד), נבנתה על פשרה בין עולם היהדות לעולם הלא-יהודי, ויצרה דמות של יהודי חצוי בהכרות, אף שכללית הוא מאמץ ושומר מצוות.

בימינו, ברוב המדינות, יש חובה חוקית מסויימת של לימודי חול, וכן יש דרישה כזאת מצד ההורים. על-כן נאלצו מוסדות תורניים רבים לכלול לימודים אלו בתכנית הלימודים. אולם גדולי ישראל דרשו לפחות זאת: שיום הלימודים יתחיל בתפילה ובלימודי-קודש, כשהתלמיד רענן ורגוע, ואילו יתר המקצועות יילמדו אחר-כך; ששעות לימודי הקודש יהיו מרובות מלימודי-החול (ולא להרבות בהם יותר מן ההכרח); ושהמורים וספרי הלימוד יתאימו לרוח התורה.

בכל מקום שהדבר אפשרי כדאי שעד בר-מצווה ובת-מצווה, וכן לאחר סיום-התיכון, ילמדו כמה שנים תורה בטהרה. גם בחוגי העשרה, בקייטנות ובמסגרות הבלתי-פורמאליות מומלץ ללמד ולחנך לתורה בטהרה.

מקורות: ראה רבנו בחיי דברים ל"ב. שו"ת הריב"ש סי' מה. תניא ח"א סי' ח. אנציקלופדיה תלמודית ערך 'חכמות חיצוניות'. 'ספר התולדות' – צמח צדק" פ"ח ואילך. אג"ק אדמו"ר מהורשיב ח"א עמ' קצ"פ, רפ"ג. ח"ה עמ' ח"ח. אג"ק אדמו"ר מהורייצ ח"ו עמ' שעו. שעט. שפ"ד. אג"ק הרבי נשיא דורנו, ע"פ מסכת העניינים (כרך כ) ערך 'לימודי חול'. 'מה רבו מעשיך ה'' (מהדורת תש"ס) עמ' 85-93. 87. ואילך.

"שולחן שבת" עושה לכם שבת אחרת
 שולחן השבת שלכם יראה אחרת עם הסדרה המופלאה
 על כל פרשה שלוש-עשרה שיחות ורעיונות, עשירים וקולעים, בעלי מסר ומוסר-השכל, בשפה שווה לכל נפש. מעובדים מאוצר שיחותיו של הרבי מליובאוויטש, המאיר את פרשיות התורה ואת מועדי ישראל באור מקורי ומיוחד להשיג בחנויות הספרים המובחרות. להזמנות בכרטיס אשראי (ולא תוספת דמי משלוח): 'יודאיקה', 03-9606120